

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE.

Člani „Zadružne zveze“ dobivajo list brezplačno. — Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni za četrt leta eno krono; za člane zvezinih zadrug po tri krone na leto. — Posamezne številke 20 vin.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo. — Cene inseratom po 30 h od enostopne petit - vrste, za večkratno insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 216.

V Ljubljani, 11. septembra 1911.

C. Kr. poštne hran. št. 64.846
Kr. ogrske „ „ „ 15.648

Vsebina: Izpopolnimo naše zadružištvo. Uradna tajnost v zadrugah. Nekaj o posojilih in o poroštvu. Kaj je storiti sedaj, ko preti pomanjkanje krme? IV. redna skupština Zveze srpskih zadrug v Dalmaciji Ruske zadruge. Načelstvo pri hranilnicah in posojilnicah. Stanje angleškega zadružištva. Vestnik Zadružne Zveze. Gospodarske drobtine. Občni zbori. Bilance.

Izpopolnimo naše zadružištvo.

Ako pomislimo na slabe razmere, v katerih se je nahajal prejšnje čase naš kmet, tedaj moramo z veseljem pozdraviti lepo razvito zadružištvo pri nas in biti iz srca hvaležni onim, ki so si za to pridobili zaslug. Nekdaj teptani in na vse mogoče načine izkoriščani kmet je dandanes samsvoj gospod, kateremu se godi, če že ne ravno izvrstno, pa vsaj precej dobro v primeri z drugimi stanovi. In kdo ga je postavil na noge? Temu so pripomogle zadruge sploh, osobito rajfajznovke. Kadar je prejšnje čase, ko še ni bilo rajfajznovk, rabil kmet posojilo, obrniti se je moral do bogatina, ki je bil navadno velik skopuh. Ta je zahteval velike obresti, ki jib je kmet težko plačeval; vsled tega je iskal posojilo le v največji sili. Na kako izboljšanje polja ali na kaj drugega koristnega tedaj torej ni bilo misliti. Danes dobi cenen kredit in mu je vsled tega mogoče v njegovem gospodarstvu marsikaj izboljšati. Resnica je sicer, da zadnje čase tudi država in dežela po zaslugi naših poslancev mnogo bolj podpirata kmečki stan, vendar dejstvo je in ostane, da je zadružna,

posebno kreditna organizacija k njegovemu izboljšanju največ pripomogla.

Kar se tiče podeljevanja posojil, so rajfajznovke naše največje dobrotnice, toda iste so nam tudi omogočile naše s trudom prislužene groše plodonosno nalagati. S kakimi težavami je bilo poprej združeno varčevanje? Nikjer v bližini na kmetih ni bilo nobenega zavoda, kamor bi se varno in plodonosno naložili prihranki. Ali pa se je dostikrat izplačalo nositi majhno svotico denarja v mestni denarni zavod, ko je bilo vsled neugodnih prometnih sredstev tudi potovanje dražje in težavnejše? Pri takih razmerah ti ni preostalo drugega nego izročiti svoje žulje loncu ali nogavici in jih zapreti v skrinjo ali kak drug skriven kotiček svojega doma. Tu so ležali neplodonosno, večkrat izpostavljeni ognju, tatovom in so čakali trenutka, ko te nekega lepega dne obide želja in vse skupaj zapraviš. Danes ko je skoraj v vsaki župniji hranilnica in posojilnica, se lahko vsak odvišen krajcar plodonosno naloži.

Pomen naših rajfajznovk je gotovo neizmeren. Vsled tega naj bode naša skrb, da

ohranimo njih poslovanje v lepem redu in tam, kjer je še kaj pomanjkljivega, izboljšamo. V naslednjem podamo par misli, na kaj je posebno treba paziti pri zadrugah.

Pri svoji izvolitvi so člani načelstva in nadzorstva prevzeli težko odgovornost brigati se za uspeh zadruga. To svojo nalogo morajo vedno vestno izpolnjevati, drugače pade na nje krivda, če ni vse v redu. Posebno je treba paziti, da se krediti dovoljujejo samo v načelstvenih sejah. To stvar smo že često povdarjali, toda zdi se nam tako važna, da jo moramo zopet in zopet pibiti. Posojila naj se dajejo samo onim, ki so zmožni in vredni kredita. Da je posojilo povsem varno, dati nam mora posojiljemalec dovoljno jamstvo, bodisi da preskrbi dobre poroke ali da njegove zastave dosega vrednost posojila. Toda pri dajanju posojil naj se rajfajznovke ne ozirajo samo na kredita zmožne ljudi, marveč one morajo gledati tudi na to, da dovoljujejo posojila samo onim, ki so kredita v resnici tudi vredni. To leži v bistvu rajfajznovk. Ako izpuste to točko iz svojega programa, nehajo biti prave rajfajznovke, kajti one se pregreše v tem, da podpirajo lahkomišljeno zadolževanje. To je napaka nekaterih naših posojilnic, ki se mora temeljito odpraviti, ako se hočejo imenovati v resnici vzorne.

Dalje se morajo člani načelstva za to brigati, da se posojila ob določenem času vračajo in da ne trpi posojilnica na zaostankih obrestij. Za zadrugo je gotovo velike vrednosti, ako more z gotovostjo računati, da bode ob tem in tem času dobila toliko in toliko plačanih obrestij in toliko vrnjenih posojil. Nasprotno je pa za njo jako neprijetno in težavno, ako da posojilo, potem pa ne ve kdaj in kje bo morala loviti obresti in vračilo. Končno pa tudi dolžniku s tem, da se zavlačuje posojilo ni Bog ve koliko pomagano. S tem se ga razvadi, da marsikdaj, ko bi lahko plačal, ne plača. Seveda potem imata škodo oba, posojilnica kakor

tudi dolžnik. Iz tega se vidi, kako nespačetno je pri izterjavanju posojil in obresti preveč popustljiv biti.

Nadzorstvo je pri vsaki zadrugi jako važen organ in njegovi člani bi se morali vedno zavedati velike odgovornosti, ki jo imajo. Žalibog se je v tem oziru do sedaj mnogo grešilo. V bodoče se mora tudi v tem pogledu obrniti na boljše. Nadzorstvo mora večkrat pregledati poslovne knjige in primerjati ali so vknjižbe pravilne ali se strinjajo s stanjem blagajne in ali se strinjajo posamezne knjige med seboj. Pregledati mora tudi zadolžnice ali so pravilno izpolnjene in podpisane. Preiskati mora ali je varnost posojil zadostna ali ne. Ker nalaga opravilo nadzorstvu toliko odgovornosti, morali bi se vanj voliti samo razumni, vestni in pošteni možje, ki imajo oči in jezik na pravem mestu. Načelstvo naj se pa potruji, da od nadzorstva konstatirane napake odpravi, potem se mu ne bo treba bati zvezine revizije.

Našteli smo, kaj bodi naloga načelstva in nadzorstva; ozrimo se še in pogledjmo kakšne dolžnosti imajo posamezni člani zadruga. Nje mora prešinjati misel edinosti in solidarnosti. Zavedati se morajo, da so posamezni člani zadruga udje enega telesa. Kot taki morajo storiti vse, da se celokupnemu organizmu dobro godi. Radi tega mora vsak svoje dolžnosti natančno izpolnjevati. Pred vsem mora vsak gledati na koristi zadruga, ne pa samo na svojo lastno korist. Za egoiste naj ne bo prostora v zadrugah Rajfajznovega ustroja, kajti to bi bilo proti načelom tega velikega mojstra. Kako lepa je misel zadružništva, ako se prav izpolnjuje! Tista bahavost bogatina, ki je včasih mislil, da on zmore vse, a drugi nič, mine; na drugi strani pa tudi revež dobi pogum, ker je prepričan, da pri skupni zadružni stvari tudi on nekaj pomenja. Tako, bi rekel, se zravna bogastvo in revščina in teža poslednje se tako bridko ne občuti.

Da se doseže tako razumevanje zadružništva, je pa potrebno pouka. Pred vsem je treba pridno posečati zadružne skupščine, pridno čitati zadružno časopisje in drugo zadružno berivo, udeleževati se predavanj ki jih prirejajo zadružni strokovnjaki in uriti se v zadružnem poslovanju na tečajih, ki jih prireja zveza.

Če se bode pravilno poslovalo in bodo člani zadrug prešinjeni res s pravim zadružnim duhom, ni dvoma, da bodo naše zadruge trdne in bodo lahko klubovale morebitnim nezgodam. Kot take bodo res prava sreča ljudstvu.

Naj bode zadosti. Z veseljem se smemo ozreti na lepo število naših zadrug. Kmalu bode naša domovina zadosti preprežena z njimi. Potem nam bo treba gledati, da obdržimo te zadruge, da njihovo poslovanje izpopolnimo in poglobimo zadružno misel med člani.

Uradna tajnost v zadrugah.

Namenili smo se o tej velevažni stvari spregovoriti par besedi, ker se često dogaja, da člani načelstva premalo pazijo na svoj jezik. V naslednjem hočemo podati nekaj napak, ki se v tem oziru le prepogosto dogajajo pri naših zadrugah, in pa način, kako te napake odstraniti.

Pred vsem je treba poudariti, da je sveta dolžnost članov načelstva kakor tudi uradnikov zadruge strogo molčati o vseh uradnih zadevah. Kdor pa svojih dolžnosti ne izpolnjuje, s tem je treba čimprej iz odbora. Človek ki vse izblebeta, ni mož in kot tak ne zasluži, da sedi v odboru. Ravno tako ne smejo priti v načelstvo ali nadzorstvo možje, katerih žene ne morejo molčati in imajo vrhu tega še to napako, da znajo vsako tajnost iz moža izvleči. Ni treba dalje razpraljati o tej stvari, omenjamo le, da bi bilo bolje, da bi bila seja javna,

kakor pa, da pride kaj o njej na uho taki klepetulji. Stvar bi ostala namreč taka, kakor je v resnici, ko gre od ust do ust se pa popolnoma zavije in popači.

Paziti je treba tudi na to, da je prostor, kjer se vrše seje tak, da se v njegovo bližino ne more priplaziti kaka nepoklicana oseba, ki bi pri vratih prisluškovala. Tak slučaj se je že pripetil, ko se je vršila seja v gostilni. V sosednji sobi so bili gostje, ki so lahko posvetovanje poslušali in potem celo stvar raznesli. Ako vstopi med sejo sluga ali kaka druga oseba po opravi v sobo, treba je sejo za toliko časa prekiniti, da se navedeni odstrani. Drugače namreč lahko kako besedo ujame in potem s posebnim veseljem okrog pripoveduje. Ko seja mine, se ne sme knjiga, kamor se zapisujejo sejni zapisniki, pod nobenim pogojem pustiti v posvetovalnici, nego jo mora takoj tajnik ali blagajnik zapreti v blagajno. Kjer pa načelnik zadruge ali kak član nadzorstva shranjuje sejne zapisnike, mora dobro paziti, da ne pridejo njegovi družini pod roke; radi tega jih mora skrbno zapirati! Jako neumestno je tudi, da se odborniki pogovarjajo o stanju posojilnice v javnih lokalih, na cesti ali v gostilni. Zadnji kraj je v tem oziru gotovo najbolj neprimeren. Toda človek je že tak, da težko molči, ko ga dobi malo pod kapo. Radi tega je treba paziti, da pridejo v odbor trezni in solidni ljudje, ne pa pijanci.

Molčati je treba o vseh uradnih stvareh. Niti vlagatelju, niti dolžniku ni ljubo, da bi drugi vedeli, koliko ima on naloženega oziroma izposojenega. Posojilnici, katere vodstvo greši v tem pogledu, se ni nič dobrega nadejati. Vsakdo se bo namreč v potrebi ali kadar bo imel kaj denarja, da ga naloži, obrnil na zavod, o katerem je prepričan, da drži uradno tajnost. Ako pa nima posojilnica niti vlagateljev niti posojiljemalcev, je jasno, da se ne more razviti in uspešno delovati. Taka posojilnica je podobna

jetičnemu bolniku, ki nekaj časa životari, potem pa popolnoma ugasne.

Rekli smo, da je treba molčati o vseh uradnih stvareh, posebno o vlagateljih in dolžnikih in njihovem razmerju do posojilnice. V še večjo nevarnost se lahko spravi posojilnico ali tudi drugo zadrugo, ako se raznesejo morebitne napake, ki jih zasledi nadzorstvo ali jih naznani zveza načelstvu. Marsikdo je tako nepreviden, da razodene napake sorodniku ali prijatelju, ki mu leži posebno na srcu, da ga opozori na pretečo nevarnost. Tak človek ne pomisli, da je s tem vso stvar še desetkrat poslabšal. Stvar pride v javnost in zadruga izgubi zaupanje pri ljudeh. Gorje pa zadrugi, ki izgubi zaupanje ljudstva! Ako človek izgubi dober glas, slabo zanj, ker težko si ga bode zopet pridobil; še slabše je za zadrugo, ki pride ob dobro ime. Usoda take zadruge je zapечатena.

Pri sejah ima vsak član načelstva ne samo pravico, nego celo dolžnost, popolnoma slobodno izraziti svoje mnenje. Žalostno je pa, da se včasih dogodi, da član, ki ni prodril s svojim predlogom, v svoji jezi in užaljenosti pripoveduje stvar nepoklicanim osebam. Na tak način kazati svojo ogorčenost nad kako stvarjo ni lepo in tega nikdar ne bo naredil pravi mož.

Vsi člani načelstva morajo strogo držati uradno tajnost, v prvi vrsti je pa to dolžnost blagajnika. Nikakor ni dopustno, da bi blagajnikova družina med uradnimi urami hodila v posojilnično pisarno. Tega ljudje ne morejo mirno prenašati. Ko minejo uradne ure je treba knjige skrbno zapreti, da kak član blagajnikove družine ali oseba, ki pospravlja po sobi, ne dobi vpogleda v nje. Potrebno je tudi, da je v vsaki posojilnici ograja, ki ne pusti, da bi ljudje prišli med uradnimi urami do knjig in blagajne.

Ob sklepu še enkrat opozarjamo na veliko potrebo molčečnosti v uradnih stvareh in na neizmerno škodo, ki lahko nastane

za zadrugo, ako se ta dolžnost ne izpolnjuje. Večkrat ima zadruga malo prijateljev, toda veliko sovražnikov, ki željno čakajo, da bi kje kaj zagrabili in potem udarili po zadrugi. Mi jim ne smemo dati povoda za to. Potem pa naj le udrihajo, brez vzroka se bodo kmalu naveličali in osramočeni bodo morali utihniti.

Nekaj o posojilih in o poroštvu.

Posojila dovoljuje načelstvo. Do višine zneska, do katerega sme načelstvo dovoljevati posojila določi občni zbor. Lahko se dovoli tudi večje posojilo, toda v tem slučaju mora dovoliti tudi nadzorstvo. Ako načelstvo privoli večje posojilo in nadzorstvo odreče, potem je sklep načelstva neveljaven.

Pri rajfajznovkah se dajo posojila na krajšo dobo, nikdar čez štiri leta.

Posojila se smejo dajati samo članom. Dovoljenje posojil nečlanom je prekoračenje § 1. zadr. zak. z dne 9. aprila 1873 drž. zak. št. 70 in se kaznuje načelstvo z globo K 600, ob enem izgubi zadruga pristojbinske in davčne olajšave.

Zato naj se posojilojemalca sprejme v seji za člana, vpiše njegov pristop v knjigo članov in naj podpiše pristopnico, posojilo se mu izplača šele potem ko je bilo dovoljeno v seji načelstva. Kadar prosi član načelstva, oziroma nadzorstva za posojilo, ali je bil naprošen za poroka, naj dotičnik ne bo navzoč pri seji, pri kateri se sklepa o dovoljenju posojila, ali o njegovem poroštvu, temveč naj se za tisti čas odstrani od seje.

V kake namene naj se dovoljujejo posojila?

Po § 2. pravil smejo zadruge dovoljevati svojim članom samo taka posojila, ki služijo v njihovem gospodarstvu. Posojila naj bi se dovoljevala samo v takih slučajih, pri katerih je zagotovljeno, da se bodo kmalu vrnila. V prvi vrsti naj bi se dovoljevala

posojila za nakup živine, semen, gnojil, poljedelskih strojev, za popravila gospodarskih poslopij, v pokritje stroškov pri bolezni in smrti, za zboljšanje posestev, pri nesrečah (po ognju, toči, slabi letini i. t. d.).

Občina je lahko član zadruga, in kot taka lahko dobi posojilo, seveda mora imeti dovoljenje deželnega odbora, da sme vzeti posojilo. Za izdano zadolžnico si mora zadruga preskrbeti po občini privoljenje deželnega odbora.

Deželam, občinam in drugim autonomnim oblastem se je dovolilo pri posojilih, ki služijo v izvedbo javnih naprav ali pri konverziji dolgov s postavo z dne 25. marca 1902 drž. zak. št. 70 oproščenje kolkovnih in neposrednih pristojbin.

Oproščenje se razteza posebno na izdane zadolžnice itd. Preje označene autonomne oblasti, katere imajo navedene olajšave, morajo pri pristojni finančni oblasti dobiti priznanje teh zakonitih ugodnosti.

Ognjegasna in kmetijska društva lahko kot juridične osebe pristopijo k zadruzi in kot take lahko dobé posojilo. Ker pa imajo navadno taka društva zelo male letne dohodke, zato se mora pri dovoljevanju posojil takim društvam posebno paziti na zadostno poroštvo. Poroke se mora opozoriti, da jamčijo s svojim premoženjem, in da morajo ves dolg z obrestmi in stroški vred sami plačati, ako se ne more preskrbeti pokritja od strani društva, kateremu porokujejo.

Kot najbolj važna naloga zadrug je dovoljevanje posojil. Načelstvo mora skrbeti, da so posojila zadosti varna, in da posojilnica ne pospešuje lahkomišelnega zapravljanja.

Vsak posojilojemalec mora preskrbeti potrebno **poroštvo**.

Poroku ni treba, da bi bil član zadruga. Porokove premoženjske razmere morajo biti načelstvu, kakor tudi nadzorstvu popolnoma znane, da lahko jamstveno vsoto z obrestmi

vred plača, ako ni mogoče dobiti od dolžnika izposojene vsote.

Pri večjih posojilih, ali pri poroku, pri katerem se domneva, da ne bi zmožel plačati vsote, treba je dveh ali več porokov.

Nedoletne ali pod varstvom ali v konkurzu nahajajoče se osebe ne morejo biti poroki. Paziti se pa mora tudi, da ena oseba ni prevečkrat porok, ali pa da porok ni sam dolžnik zadruga, ker takega ni vzeti za poroka.

Vsi poroki jamčijo nerazdeljno, t. j. od vsakega poroka, ki je podpisan na zadolžnici lahko zadruga zahteva, da plača ves dolg z obrestmi vred. Izjema je samo v tem slučaju, ako je na zadolžnici izrecno navedeno, za kateri znesek jamči vsak porok.

Poroštvo ugasne z dnevom, ko se je ves dolg poplačal, ali ko je zadruga poroku izrecno naznanila, da je prost poroštva; to pa more skleniti načelstvo samo tedaj, ko se je preskrbelo drugo zadostno jamstvo. Pri posojilih, ki so se dovolila skupno z nadzorstvom, mora tudi nadzorstvo dovoliti odstop poroku, seveda če se izposojena vsota zavaruje po drugem poroku.

Če se odplačuje dolg delno, potem ugasne poroštvo za tisti znesek, ki se je že vrnil. Torej ni dopustno, da se da n. pr. po odplačilu K 100 dolžniku na isto zadolžnico zopet novo posojilo do prešnje vsote, ampak se mora izdati nova zadolžnica na kateri mora biti zopet poroštvena izjava.

Po preteku časa, v katerem bi imel plačati dolžnik svoj dolg, ne ugasne še porokova obveza, tudi tedaj ne, ako ni zadruga zahtevala od dožnika povračilo dolga. Seveda, če zadruga zapadlega dolga ne iztirja, odgovorna je poroku, to pa samo v tem slučaju, ako more porok dokazati, da je takrat, ko je posojilo zapadlo, imel dolžnik še zadosti premoženja, da plača svoj dolg, zadruga pa vsled svoje malomarnosti ni zahtevala pravočasno povračila.

Porok jamči tudi za obresti, samo skrbeti se mora, da ne zastarajo.

Porokstvo pa ugasne, ako je porok umrl — tri leta po njegovi smrti, ako ni upnik v tem času terjal dedičev bodisi sodnijsko, bodisi izven sodnijsko; ako pa se je bil umrl porok obvezal kot porok in plačnik jamčijo dediči v tem slučaju še 30 let kot poroki.

Ako pride porok pod varstvo ali v konkurz, naj si dolžnik dobi poroka, oziroma naj posojilnica dolg izterja. Dobro je tudi v takem slučaju naznaniti poroka varstveni ali konkurzni sodnji.

Kaj treba storiti, kadar dolg zapade?

Dolg zapade v času, ki je označen na zadolžnici. Ako je dolg zapadel, dolžnik pa še v dobrih premoženjskih razmerah, potem se lahko doba podaljša, seveda samo tedaj, če je porok s tem zadovoljen, drugače se pa mora dolg izterjati. Ako dolžnik ne plača, potem se zahteva povračilo od poroka.

Kedaj kak dolg zapade, o tem naj se vodi posebna knjiga, v katero naj se vpišujejo zapadli roki. Knjiga naj bo pregledna.

Najboljše je, če sta samo dva plačilna roka in sicer 30. junij in 31. december.

Če je opomin za plačilo dolga ali obresti brezuspešen in to pri dolžniku in poroku, naj se pri pristojni c. kr. sodnji vloži tozadevno tožbo. Redno se mora najprvo tožiti dolžnika, potem šele če je ta tožba brezuspešna, poroka. Vendar je zadruga upravičena, ako se porok ne zmeni za plačilo dolga, tožiti istočasna dolžnika in poroka.

Sodnijske stroške nosi dolžnik oziroma porok.

V slučaju, da se dolžnika izključi iz zadruge, ali če zapadlih obresti redno ne plačuje, ali če kažejo razmere, da kasneje dolžnik ne bi mogel plačati dolga, tedaj se naj ne čaka toliko časa, da dolg zapade,

ampak naj se takoj odpove. V vsaki zadolžnici je namreč jasno povedano, da čas izterjanja izbere posojilnica sama, da ima torej pravico dolg vsak čas odpovedati.

Dolg se naj odpove tudi tedaj, če dodosednji porok (poroki) ne nudi več zadostnega jamstva in če dolžnik ne preskrbi družega dobrega poroka. Odpove naj se posojilo tudi, če porok naznani, da ne nosi več jamstva in če dolžnik ne preskrbi drugega poroka. Dokler ni dolžnik preskrbel družega poroka, jamči vedno še stari porok.

Če dolžnik umrje tedaj preneha njegovo članstvo, preide lahko dolg na njegove dediče, če so odrasli. Seveda morajo izpolniti vse pogoje, da postanejo člani zadruge in da dajo zadostno porokstvo. Prenos je smatrati kot novo posojilo, ki mora biti dovoljeno v načelstveni seji. Zadolžnica mora biti nova. Če dediči ne prevzamejo pod navedenimi pogoji dolga, naj se dolg prijavi zapuščinski sodnji.

Kaj je storiti sedaj, ko preti pomanjkanje krme?

O tem predmetu piše v nekem kmetijskem listu učitelj poljedelstva sledeče:

Pridelalo se je letos dovolj in obenem dobrega sena, ter obneslo se je tudi žito dobro; sicer smo tudi z množino pridelane slame lahko precej zadovoljni, le vsled suše osmojeni travniki in deteljišča, usahnjena turščica ter revni krompirjevi nasadi in repine setve nam delajo resne skrbi. Ker je suša mnogo poljskih pridelkov oziroma krme pokvarila ali celo uničila, zato bo moral poskrbeti vsak kmetovalec že sedaj za to, da mu krme za živino ne primanjka. V tem slučaju bo najbolje, da se posluži kmetovalec v prvi vrsti starega sredstva, katero ne igra nikjer tako ugodnih uspehov kakor ravno v kmetijstvu. To sredstvo je

varčnost. Vsak naj skrbi kolikor mogoče za to, da bo s krmo varčil.

Da se pa ne bo krma trčila, naj se uredi jasli tako, da ne pojde prav nič krme v zgubo, a pazi naj se obenem, da se bo varčilo tudi z nastiljno slamo. Takšna krma, ki jo živina rada žre in tudi ona, za katero živina posebno ne mara, naj se podelajo v rezanico in druga z drugo zmeša, kajti če se dolga krma in nastiljna slama razreže, se prihrani mnogo ene in druge. Razen tega naj poskrbi vsak kmetovalec čimpreje mogoče, da spravi pod streho, kar je za krmo porabljivega, kakor po gozdu rastočo travo, ako mu je to dovoljeno, poruva naj plevel po njivah in ga porabi za krmo, sicer pa omenim to le mimogrede.

Pomanjkanju krme pa se odpomore lahko tudi še na drug način. Kakor hitro pade izdaten dež — in nadejam se, da ta ne izostane dolgo, dasiravno ga ni bilo že več časa — naj se goni živina čim mogoče dolgo na travnike na pašo, a poskrbi naj se obenem, da se pridelava še to jesen in prihodnjo spomlad primerno množino zelene krme.

Za pridelovanje jesenske zelene krme je najbolj pripravna bela goršica ali ženof. Ta rastlina se razvija v boljših zemljah prav naglo, tako da da že šest tednov po setvi lepo košnjo. Da se bo goršica hitro razvijala, pognoji naj se njiva s čilskim solitrom in sicer naj se vzame na ha po 42 kg solitra in ga raztrosi po goršični setvi, kakor hitro je seme izkalilo. Za ha se potrebuje 24—32 kg semena. Ko se je njiva preorala, naj se seme kar po vrhu poseje in njiva nato z valjem povalja. Pokosi naj se goršica preden razcvete in sicer precej visoko od tal. Ker živini okus po goršičnem olju nič kaj posebno ne ugaja, zato je najbolje, da se poklada mešana z drugo krmo.

Za bolj puste in lahke zemlje se priporoča vzeti zmes, obstoječo iz 32 kg goršice in 42 kg ajde.

Ker goršica prehitro odreveni, zato je je najboljše, če se seje v večjem, da se ne poseje vsa h kratu, ampak najmanj v dveh presledkih in sicer naj se poseje druga polovica 14 dni za prvo.

Posebno važno je letos da se poseje tudi strnišna repa. Za ha se potrebuje 4 kg semena.

Prav dobra jesenska krma se dobi, ako se poseje zmes, obstoječa iz 120 kg graščice, 32 kg ovsa, 32 kg boba in 42 kg graha na ha. Kdor semena ene ali druge tu navedenih rastlin nima, naj vzame pa od onih rastlin več semena, ki ga ima na razpolago. Za sejanje te zmesi je pa malo več časa; kakor hitro ne pade dež v kratkem, se mora sejanje te zmesi opustiti. Tudi za to mešanico je treba njivo pognojiti, ako se hoče pridelati še letos kaj krme. Za vsak ha naj se vzame 240 kg superfosfata in 55 kg čilskega solitra.

Za vse prej navedene rastline, posebno pa za goršico, ajdo in strnišno repo se uporabi lahko tudi gnojnica.

Ako se poskrbi na ta način za to, da se krma v shrambah čim mogoče štedi, potreba je poskrbeti zopet na drugi strani, kakor je bilo že zgoraj rečeno, da se pridelava tudi zgodaj spomladi zelena krma. Za pridelovanje zgodnje zelene krme je najbolj sposobna zmes kuštraste graščice ali katere druge vrste zimskih graščic z ržjo. Najbolja za to je ivanjska rž, kajti ta se lahko že letos pokosi ali pa popase, kar ji prav nič ne škoduje. Kdor nima te vrste rži, uporabi lahko navadno rž. Ako se poseje zmes, obstoječa iz 120 kg rži in 40 kg graščice na ravnokar preorano njivo in sicer na ha prostora in pognoji obenem s 3 kv superfosfata in 3 kv kajnita, dobi se zelene krme mnogo in tako zgodaj, da se posadijo lahko še pravočasno okopavine na ono mesto, kjer ta raste. Tudi zimski grah se lahko doda tej zmesi, ali pa se zmeša lahko samo z ržjo, seveda pa le v gorkih krajih. Kakor

hitro začnejo te setve spomladi poganjati, naj se raztrosi kar po vrhu na vsak ha 40—80 kg čilskega solitra.

Končno naj omenim tu še drugo rastlino, ki da zgodnjo pomladansko krmo, t. j. inkarnatnica ali laška detelja. Tudi to seme naj se poseje na preorano njivo za prvim dežjem, ki pride. Očiščenega semena se potrebuje za ha 20 kg, neočiščene ali v plavah pa 32 kg. Obenem naj se raztrosi na ha 3 kv superfosfata in 1¹/₂ kv kajnita. Inkarnatnica se začne kositi lahko že maja in ko se je pokosila, obseje ali obsadi se njiva potem z drugimi rastlinami.

IV. redna glavna skupština Zveze srpskih zadrug v Dalmaciji.

Dne 8. avgusta t. l. vršila se je v Dubrovniku pod predsedstvom Zvezinega predsednika Luka Marquis-a de Bona IV. redna glavna skupščina Zveze srpskih privrednih zadrug. Po običajni otvoritvi skupščine nagovoril je predsednik zborovalce. V svojem govoru je pojasnjeval delovanje Zveze od njene ustanovitve, zlasti pa njeno delovanje v pretečenem poslovnem letu. Iz poročila povzamemo, da je ta mlada Zveza tudi v pretečenem letu dosegla lepe uspehe. Sicer ne opazimo nobenega posebnega prirasa zadrug kot članic, toda v notranji organizaciji Zveze kakor tudi članic imamo zaznamovati lep napredek.

Koncem poslovnega leta 1910/11 (ki se prične 1. julija, neha pa 30. junija) je bilo pri Zvezi včlanjenih 45 zadrug, in sicer 33 rajfajznovk, 9 drugih posojilnic, 2 oljarski in 1 ribarska zadruga. Od teh zadrug jih je 37 poslalo zvezi poročilo o svojem delovanju.

Koncem leta 1910 so šteje te zadruge (ki so poslale poročila) 4627 združnikov z 8328 poslovnimi deleži. Hranilnih vlog izkazujejo K 2,905.693·16. Stanje danih po-

sojil pa znaša 700.318·87. Zadržanih deležev odpade povprečno na vsako rajfajznovko K 1593— na posojilnico pa K 62.275·13 in na ribarsko zadrugo K 2300—; hranilnih vlog odpade na vsako rajfajznovko kron 7002·46, na posojilnico pa K 386.090·23 in posojil na vsako rajfajznovko K 8955— na posojilnico pa K 61.867·80. Da bolje razumemo gospodarski položaj ljudstva v zvezinem področju, je dobro, da navedemo, čemu so se dala posojila. Največ jih je bilo danih za amortizacijo drugih dolgov, kajti v to svrhu se je dalo posojilo v 475 slučajih v znesku K 114.820·73, nato sledi 189 posojil, danih za nakup živil v znesku K 24.532·87, 91 posojil za nakup, živin v znesku K 19.227·41, 96 posojil za nakup zemljišč v znesku K 32.845·75 in 7 posojil za nabavo orodja v znesku K 5910.

Zadruge so se bavile v preteklem poslovnem letu tudi z nakupovanjem poljedelskih potrebščin in sicer znaša vrednost vseh nakupljenih stvari K 18.920·89.

Rezervni zakladi so dosegli višino kron 119.553·13; od tega zneska odpade na rajfajznovke K 12.889·32, na posojilnice kron 97.742·59 in na ribarsko zadrugo K 8921·22. Čisti dobiček je znašal K 71.489·49. Od tega dobička odpade na 19 rajfajznovk kron 2508·37, na 7 posojilnic K 67.936·17 in na ribarsko zadrugo K 1044·95. 10 rajfajznovk je imelo K 1147·90 zgube.

Žalostno je pa, da je komaj 50% združnikov večjih branja in pisanja, vsled česar se pri prirejanju kurzov naleti na velike težkoče. Leta 1910 sta se priredila 2 tečaja za tajnike, ki sta pokazala povoljno udeležbo. — K okrepitvi in razširjanju združne misli so mnogo pripomogli združni sestanki s predavanji; skupno pa se je priredilo 43 takih sestankov. Zadržne biblioteke so koncem poslovnega leta imeli 2096 strokovnih knjig in 108 časopisov, od katerih je bilo izposojenih 483 knjig in 58 časopisov. S prirejanjem tečajev za analfabete

se je skušalo dvigniti kulturno stanje zadružnikov. Na tem polju čaka zadruga še mnogo posla, ki bo pa pri vstrajnem delu vendar lepe sadove rodilo.

V zvezi združenih 45 zadrug je imelo od Zveze 68 poslovnih deležev v znesku K 2840.— kar da pri petkratnem v pravih določenem jamčenju K 14.200.— skupnega jamstva. Zveza je imela državno in deželno podporo, razven tega ji je podelilo več občin K 600.— srpska hranilnica v Zadru K 50.— in razne osebe skupaj kron 165.26. Zadružni zaklad je vsled podelitve podpor in darov koncem poslovnega leta narastel na K 13.359 61. Na predlog zvezinega predsednika je glavna skupština sklenila, da se ustanovi zaklad iz katerega se nagradi blagajnike in tajnike. V ta namen se je vzelo iz zadružnega zaklada K 2201.77, dalje se je v ta zaklad dobilo za K 312 podpor. Rezervni zaklad Zvezin je znašal K 2136.50. Poslovno leto je končalo z kron 157.84 izgube, ki se pokrijejo iz zadružnega fonda.

V poslovnem letu je bilo izvršenih skupno 15 obligatoričnih in 26 izvanrednih revizij.

Ker je potekla doba sedanjemu načelstvu so se vršile nove volitve, pri katerih so bili zopet izvoljeni dosedanji funkcionarji.

Istega dne popoldne je imela l. 1908 ustanovljena Centralna blagajna srpskih gospodarskih in pridobitnih zadrug za Dalmacijo svoj 3 občni zbor. Ta centrala skrbi za denarno sporavnavo zveze. Tudi tej centrali stoji na čelu Luka Marquis de Bona. Koncem poslovnega leta je štela centralna blagajna 41 zadrug z 49 deleži za svoje članice. Svota vplačanih deležev znaša kron 24.500.—, v pravih določeno jamstvo kron 245.100.—. Stanje vlog članov in nečlanov K 208.969.—, stanje kreditov K 182.560, skupni denarni promet K 1.259.432.—, rezervni zaklad K 556.27. Poslovno leto se je završilo z K 2638.02 čistega dobička.

Zveza je šele na početku svojega delovanja, vendar more s ponosom gledati na svoje uspešno delovanje.

Ruske zadruga.

V celi Rusiji se nahaja okrog 5000 konsumnih društev, od katerih jih 829 odpade na Poljake. Samo v letu 1910 se je ustanovilo okrog 800 novih zadrug. Število članov bo kmalo znašalo 1 milijon, od teh jih odpade 90% na kmečko prebivalstvo. Največ konsumnih društev ima kijevski gubernat, ki jih šteje 565, potem sledi podolski gubernat s 306 konsumnimi društvi gubernat Perun jih ima 219 in Poltava 217. Zveze so štiri (velike nakupne centrale) v Kijevu, Peterburgu, Varšavi in Moskovi; najstarejša in najvažnejša od vseh je moskovska. Njen denarni promet je znašal v polovici tega leta 1,151.108 rubljev.

Kmetijskih društev, ki imajo večinoma kot namen nakupovanje kmetijskih potrebščin, strojev, semenj in umetnih gnojil, je okrog 2500. S prodajo žita se pečajo le malokateri od teh. Članov štejejo okrog 300.000. Največ jih je v gubernatu Poltava. Kmetijske nakupovalne zadruga tvorijo štiri zveze, od teh sta najznamenitejši v Rigi in Petrogradu. Zveza v Rigi je leta 1909 prodala za 1,438.154 rubljev poljedeljskih strojev, orodja, gnojil in semenj. Bilanca peterburške zveze pa izkazuje v tej točki pol milijona rubljev; pri njej niso nakupovale samo poljedeljske zadruga, nego tudi nekatera kmetijska konsumna društva v peterburškem gubernatu.

Razven tega se v Rusiji nahaja tudi okrog 1600 zadrug za izdelovanje surovega masla, od katerih jih je 1400 v Sibiriji. Sibiriska zveza v Kurganu ima letnega prometa okrog 3 milijone rubljev. Ima več prodajaln za surovo maslo v Rusiji in eno v Berlinu. Velika množina surovega masla

se proda na Angležko. Zveza kupuje za svoje članice razno blago, deloma tudi poljedeljsko orodje in stroje. Te vrste zadruga (za surovo maslo) so često združene s konsumnimi društvi.

1. januarja 1911 je bilo 4096 rajfajznovk in 1901 šulcedeličovka, ki so skupno okrog 3 milijone članov štele. Rajfajznovke so imele 3,127.744 rubljev lastne ustanove glavnice, 7,250.079 rubljev izposojene glavnice, 1,423.573 rubljev rezervnih zakladov, 1,247.474 rubljev kapitala v socialne svrhe: za nakup poljedeljskih potrebščin, strojev, semenj, gnojil in konsumnega blaga. Vloge članov so znašale (1. jan. 1911.) 42,197.697 rubljev. Posojila, ki jih je dala državna banka zadrugam pri njih ustanovitvi, so štela 11,362.445 rubljev, izposojila od drugih zavodov in zasebnikov pa 6,635.078. Čisti dobiček za leto 1910 je znašal 3,802.993 rubljev. Vsota članom danih posojil pa 66,823.426 rubljev.

Načelstvo pri hranilnicah in posojilnicah.

Načelstvo navadno obstoji iz 5, 7 ali tudi več članov. Večje število odbornikov je tam potrebno, kjer je združni okoliš velik. Načelnik in vsak odbornik mora biti zmožen pisanja in branja. Vse zadeve tičeče se hranilnice in posojilnice se rešujejo v rednih sejah. Sklepa se z absolutno večino glasov, pri ednakosti glasov odločuje predsednikovo mnenje. Sklepi se morajo vpisovati v poseben zapisnik, katerega podpišejo koncem seje vsi navzoči odborniki. Svoje sklepe razglasuje načelstvo po potrebi z oznanili v uradnici nabitimi.

Načelstvo zastopa zadrugo z vsemi pravicami, katere mu določuje postava in podpisuje v imenu zadruga na ta način, da se podpišeta načelnik in odbornik pod združno tvrdko.

Dolžnosti načelstva so:

1. Skrbeti, da se vse potrebne knjige in listine vodijo po predpisih trgovskega zakona.
2. Da se vpišejo nanovo izvoljeni odborniki v združni register.
3. Sprejemati nove člane in izključevati nevedne člane. Sprejem in izključenje članov se mora zabeležiti v sejni zapisnik in združni imenik.
4. Da se skrbno shranijo vsi uradni dopisi, vse odstopnice itd.
5. Da se pravilno vodi sejni zapisnik.
6. Da se popiše ves inventar.
7. Da se skliče v prvi polovici vsakega leta občni zbor, ter da se predloži na občnemu zboru računski zaključek v potrditev.
8. Da se po občnem zboru v 8 dneh letni zaključek pošlje v dveh iztisih na c. kr. okrajno glavarstvo ter prepis zapisnika o občnem zboru.
9. Da se pošlje računski zaključek na Zvezo v dveh izvodih ter prepis zapisnika o občnem zboru.
10. Da se napravi zapisnik o sklepih občnega zbora in da se ti sklepi pravilno sestavijo in potem izvrše.
11. Da se občni zbori pravilno vodijo v okvirju, ki jim je določen.
12. Da se napravijo vse zadolžnice dolžnikov in da se iste skrbno shranijo.
13. Da se nakupijo vse potrebne poslovne knjige in tiskovine.
14. Da zastopa zadrugo sodno in izvensodno in da vodi pravde.

Dolžnosti načelnika so:

1. Sklicevati seje. Seje naj bodo gotovo redne, n. pr. vsako nedeljo. Ako je potrebno, se skliče izredna seja.
2. Da podpisuje sam pisma, s katerimi se zadrugi ne naklada nikaka zaveza.
3. Da ima skupno z blagajnikom ključce od blagajne.

4. Da predseduje sejam, sklicuje izredne seje in občni zbor in imenuje zapisnikarja sejam in občnemu zboru. Če je načelnik zadržan, ga nadomestuje podnačelnik.

Prav je, ako se odborniki, ki so zadržani priti k seji, opravičijo, zakaj so izostali. Pri seji naj se določi globa, ki jo mora plačati oni odbornik, ki neopravičeno izostane.

Vsi odborniki se morajo strogo zavzeti, da hočejo skrbno hraniti sejne tajnosti. Prav je, ako občni zbor določi kazen za tistega odbornika, ki bi ne znal molčati in bi izdal zadružne tajnosti.

Anton Mrkun.

Stanje angleškega zadružništva.

Leta 1909. je bilo na Angleškem skupno 2233 zadrug, od katerih je bilo dobiti natančnejših podatkov. Število članov je znašalo 2,597.229, to je 9.7 odstotkov vseh prebivalcev, ki so nad 20 let stari. Vse zadruge so razpolagale z obratno glavnico 1.008,815.761 mark. To obratno glavnico tvorijo deleži, izposojila in rezervni zakladi. Od teh zadrug jih je bilo 1430 konsumnih društev z 2,469.396 članov. Obratna glavnica teh konsumnih društev je znašala 768,511.554 mark. V poštev je treba vzeti, da pri konsumnih društvih izposojila tvorijo le majhen del obratne glavnice, med tem ko od vsih poslovnih deležev v znesku 693,867.319 mark samo na konsumna društva odpade 628,623.511 mark. Iz teh podatkov se vidi, da na Angleškem med vsemi vrstami zadrug prevladujejo konsumna društva. Kmetijsko društvo je sicer še v povojih, toda v zadnjem času kaže tudi lep napredek.

Statistika angleške zadružne zveze izkazuje 5157 zadrug, med tem ko jih je bilo leta 1909. samo 1561. 1555 zadrug, ki so priobčila svoja poročila v tej statistiki, je

imelo 2,661.799 članov, leta 1909. pa 2,585.293 članov. Stanje deležev je pa od prešnjega leta 1909 naraslo od 696,373.665 mark na 715,470.330 mark. Promet se je povečal od 2.221,810.185 mark na 2.276,288.691 mark.

Tudi čisti dobiček je od prejšnjega leta narastel in sicer od 245,026.909 mark na 245,306.246 mark.

V 1260 zadrugah se je izdalo za 417,568.926 mark blaga. Skupno je bilo v obrtno-proizvajalnih zadrugah zaposlenih 48.738 oseb. Med temi delavci jih je bilo 27.611 moških, 13.786 žensk in 7.341 mladoletnih obojega spola, ki še niso dopolnili 18. leta. Plača delavcem je znašala 53,721.747 mark. V vseh zadrugah (torej ne samo produktivnih) je bilo pa zaposlenih 122.991 oseb, ki so dobili za plačilo 145,518.279 mark. Od 245,306.247 mark čistega dobička se je izplačala 30,076.239 mark kot obresti na zadružne deleže, 1,534.059 se je izplačala delavcem kot nagrada. Razven tega se je izdalo: v vzgojevalne namene 1,866.885 mark, v druge občekoristne namene 1,152,008 mark. Zadružni zvezi se je plačalo 219.830 mark uradnih prispevkov.

To so podatki o stanju angleškega zadružništva leta 1910. Iz njih je razvidno, da ogromno večino angleških zadrug tvorijo konsumna društva. To je pa tudi razumljivo, kajti Anglija je po večini industrijska država in obilno število delavcev, ki so zaposleni po tovarnah, je združenih v konsumnih društvih.

Vestnik Zadružne zveze.

Novo članice. V članstvo Zadružne Zveze v Ljubljani so bile sprejete:

Šent Peter pri Novem mestu, kmetijsko društvo.

Hrenovice, kmetijsko društvo.

Stari Kot, živinorejska zadruga.

Loški potok, živinorejska zadruga.

Gospodarske drobtine.

Kako dobimo več mleka? „Hlev mora biti zračen in svetel. Preskrbljen mora biti z dobro pitno vodo. V hlevu mora vladati mir.“ Tako pravi neki kmetovalec, ki je sam poskusil na ta način in dobil je pri kravi po 2 l mleka na dan več. In od 20 krav imel je do K 1400 več dobička kot poprej, ko ni še skrbel tako na te stvari. Seveda je treba snažiti in snažiti in treba tudi koga najeti, da pomaga snažiti. Krava pa mora dobivati redno svojo hrano. Treba malo pridnosti, pa se veliko doseže.

Gospodarske in gozdarske šole v Avstriji. Število vseh gospodarskih in gozdarskih učilišč v Avstriji je znašalo v šolskem letu 1910./11. 219. Prirastek na novih učiljskih obsega predvsem poljedelske šole v Wolfsbergu na Koroškem, v Dulcowki in v Chelmiec v Galiciji ter v Črnovicah, nadalje deželne gospodinjske šole v Tüchernu na Štajerskem, v Großmeseritsch-u, v Bahovicah in Szynwaldu v Galiciji. V ozir pridejo še: gospodarska deželna šola v Črnovicah zimska gospodarska šola v Tegoborcach in gospodinjska šola v Kolomeji na Gališkem. Od 219 učilišč so bile: 3 visoke šole oziroma visokošolski oddelki (Dunaj, Praga in Krakovo) 3 gospodarske akademije, 8 gospodarskih in 5 gozdarskih srednjih šol, 2 strokovni srednji šoli za vinarstvo in vrtnarstvo, 42 poljedelskih šol in sicer nižje poljedelske šole z celoletno učno dobo, 88 gospodarskih zimskih šol, 11 nižjih gozdarskih šol, 24 mlekarskih in gospodinjskih šol, 28 specialnih šol za vrtnarstvo, hmeljarstvo, travništvo in čebelarstvo. Od učilišč nižje stopnje je bilo 114 z internati v zvezi. Podučevalo je na teh učiliščih 592 lastnih učnih moči in 936 pomožnih učiteljev. Začetkom marca je znašalo skupno število učencev 6615.

Učilišča se razdele po posameznih deželah na sledeči način: Nižja Avstrijska 21, Gornje Avstrijska 2, Salcburška 1, Tirolska 5, Vorarlberška 1, Štajerska 10, Koroška 8, Kranjska 3, Goriška in Gradiška 3, Istrija 2, Dalmacija 1, Češka 24 in Bukovina 3.

Vsem višjim in nižjim učiliščem je bilo v omenjenem letu prikljopjenih mnogo specialnih kurzov.

Izboljšanje travnikov. Ker je bilo vsled neredno dohajajočih prošenj za nasvete v svrhu melioracij travnikov redno poslovanje otežkočeno, sklenil je deželni odbor, da je prošnje za

nasvete o izboljšanju travnikov vlagati pri deželnem odboru v Ljubljani le od 1. novembra do 21. januarja vsakega leta. Nasvete dobijo prosilci brezplačno po vrsti, kakor bo deželni strokovni organ imel zato časa na razpolago.

Velikanski štrajk na Angleškem, gospodarski boj, ki mu ni kmalu dobiti para, je končan. Ko je ustavilo delo 25.000 pristaniških delavcev, je bil London, orjaško mesto s 7 milijoni ljudi, že blizu lakote, ker se morajo vsa živila dovažati iz tujine in došlega blaga ni bilo mogoče izkrcati. Ako bi na Angleškem imeli svoj kmetijski stan, ki bi mesta zalagala z živili ne odvisno od inozemstva, bi taka katastrofa ne bila mogoča. Ti dogodki so resen opomin vsaki vladi, da ne dopusti, da bi kmetski stan prišel na rob propada. Nevarno je, se postaviti na stran onih, ki vidijo vso narodovo srečo le v razviti industriji. Gotovo, industrija in trgovina naj uspevati, toda v družbi s kmetijskim stanom in ne na njega stroške. Le tedaj stoji država na trdni podlagi in more kljubovati vsem viharjem. Ako pa kmetijski stan propade, pride v dotični državi vsa človeška družba v velike stiske.

Sortirajte za prodaj namenjeno sadje! Če hočeš dobiti za sadje mnogo več, nego dobiš navadno, je treba, da sadje, preden ga neseš na trg, skrbno sortiraš. Toraj deni v košare vsako vrsto zase, ter nikar ne stavi raznih vrst skupaj, kajti za mešanico raznih vrst dobiš bore malo. Razun tega razvrsti sadje natančno po velikosti in lepoti.

Kako se ima ravnati z namiznim grozdom. Ko namizno grozdje trgaš, primi vsak grozd le za pecelj in položi ga nato na rahlo v jerbas. Ko si nabral dovolj grozdja, ga pretrebi ali očisti. Kadar grozdje čistiš, primi in drži vsak grozd v roki le za pecelj, sicer se moka z jagod obriše in takšno grozdje nima prave veljave. Z grozda odstrani skrbno z majhnimi škarjami vse zelene, drobne, gnile in spokane jagode in ga položi nato zopet na rahlo v jerbas.

S čim naj se zamažejo sodi, če puščajo. Rastopi v kozici nad žrjavico 60 delov prešičje masti, 33 delov belega voska in dodaj temu 40 delov navadne soli. Ko se je vse raztopilo dodaj raztopini med neprestanim mešanjem 40 delov presejanega pepela. S tem mazilom, dokler je še gorko, zamaži sod ali drugo leseno posodo povsod, kjer veš, da pušča. Preden puščajoča

mesta zamažeš, ga najprej dobro posuši. Najbolj storiš, če zamažeš posodo, ko je še suha. Kadar se mazilo strdi, zamaši razpoklino tako, da niti zrak ne more prodirati skozi njo.

Za razpošiljanje namiznega grozdja najbolj pripravne so okrogle, le kakih 15 cm visoke, po 8—9 kg držeče košarice brez povraza. Na dno take košarice deni najprej tenko plast lesne volne ali rezljalnice, vrh nje polo pivnika in obdaj potem košarico od znotraj krog in krog z belim papirjem tako, da bo štrlel papir iz košarice. Nato naloži v košarico plast grozdja tako, da bo grozd pri grozdu prav na tesnem; za prvo plastjo vložijo drugo in kvečem, če je še prostora, tretjo plast. Ko si košarico tako napolnil, da moli gornja plast iz nje, pogrni grozdje s papirjem, ki sega čez rob košarice. Na vrh tega papirja deni končno tako plast lesne rezljalnice, da se košarica na tesnem zapre. Ko je to dovršeno, zapri košarico in priveži pokrov na več krajih trdno z vrstico. Če je grozdje dovolj na tesnem, se ne sme premikati, ko vzameš zaprt in zavezan koš v roko in ga strešeš.

Koliko hrane porabi človek na leto?

— To je posneti iz na mednarodni razstavi v Draždanih razstavljenih količin raznih jedi. Tu vidiš: 600 kg tekočine (vode, vina, piva), 175 kg krompirja, 250 kg pšenice, 20 kg sladkorja, 30 kg sočivja, 100 kg zelenjave, 259 l mleka, 25 kg masti, 7 in pol kg soli in samo 50 kg mesa. Neverjetno se človeku zdi, ako vidi teh 675 kg jedi in 850 l pijače nabranih, da potrebuje en človek toliko na leto.

Evropski gozdovi. V celi Evropi je okoli 300 milijonov hektarov. Največ gozdov ima Rusija, namreč okoli 210 milijonov hektarov, to je več nego dve tretjini vseh evropskih gozdov. Takoj za njo ima največ gozdov Avstrija (18 milijonov ha), kateri slede: Nemčija (14·5 milijonov ha), Španija (10·5 milijonov ha), Norveška in Švedska (7·5 milijonov ha), Francoska (9 milijonov ha), dočim se ostanek porazdeli na ostale države.

Kako se spozna, kako staro je jajce.

Raztopi v $\frac{1}{4}$ l vode 145 g kuhinjske soli in deni v to raztopino jajce, ki ga hočeš preskusiti. Ako je jajce bilo neseno istega dne, se bode pogreznilo do dna; ako je staro 1 dan, bode ostalo nekoliko višje, ako je še starejše, bode

plavalo na raztopini, in čim starejše, tem več ga bo molelo nad vodo.

Sol za živino. Tisto množino soli, ki je potrebna za prehranitev, dobe živali v krmskih rastlinah. Vendar je prav dobro, da se živalim še posebej daje sol. S tem se močno pospešuje prebavljanje, in sol povzroči, da postane malo prebavljiva krma bolj prebavljiva. Sol stori sploh pri vseh živalih, da rajše jedo. Najmanj potrebujejo soli konji. To se da razlagati na ta način, da ostane pri konju prememba snovi in prebavljanja na normalni stopinji že vsled gibanja, dela i. t. d. Najbolj prilično je konjem dajati sol v obliki solne kepe, ki se pritrdi na steno, da jo konji ližejo. Kravam mlekaričam se daje po zimi vsak dan po vsakem polaganju krme približno 15 gramov živinske soli; poleti pa to odpade, če se živali krmijo z deteljo. Prascem je pomešati vsak dan med pičo okoli 5 gramov soli. Ravno toliko je dajati ovcam in kozam.

Vabilo na izredni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Horjulu,

reg. zadr. z neom. zav.

ki se bo vršil dne 24. septembra 1911 ob 8. uri dopoldne
v zadružni hiši št. 94.

Dnevni red:

1. Volitev načelstva.
2. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepel ne glede na število navzočih zadružnikov.

Vabilo na redni občni zbor.

Živinorejske zadruge v Dobropoljah,

reg. zadr. z om. zav.

ki se bo vršil dne 1. vinotoka 1911 ob pol 4. uri popoldne
v prostorih kmetijskega društva na Vidmu.

Dnevni red:

1. Poročilo odbora.
2. Odobritev računskega zaključka za l. 1910.
3. Čitanje zapisnika o izvršeni reviziji.
4. Volitev odbora.
5. Slučajnosti.

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
na Blokah,
reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.		K
Posojila	415.771	96
Inventar premični	242	43
Inventar nepremični	4.105	98
Zaostale obresti posojil	14.560	58
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000	—
Delež pri „Ljudski posoj.“	4	—
Gotovina 31. grudna 1910	2.020	97
Skupaj	437.705	92

Pasiva.		K
Deleži	736	—
Hranilne vloge z kap. obr.	327.114	51
Tekoči račun z zvezo	93.298	—
Predplačane obresti posojil	417	33
Rezervni zaklad	12.915	52
Čisti dobiček	3.224	56
Skupaj	437.705	92

Denarni promet . . . . . K		K
Stanje članov začetkom l. 1910	356.532	45
Prirastlo	365	—
Odpadlo	7	—
Stanje koncem l. 1910	4	—
Stanje koncem l. 1910	368	—

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
na Gozdu,
reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva		K
Posojila	30.319	—
Tekoči račun z zvezo	8.259	—
Inventar premični	118	45
Zaostale obresti posojil	719	17
Vrednost tiskovin	20	—
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000	—
Delež pri „Ljudski posoj.“	4	—
Prehodnji	2.727	06
Gotovina 31. decem. 1910	527	72
Skupaj	43.694	40

Pasiva.		K
Deleži	146	—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	43.359	23
Predplačane obresti posojil	140	—
Čisti dobiček	48	37
Skupaj	43.694	40

Denarni promet . . . . . K		K
Stanje članov začetkom l. 1910	87.393	—
Prirastlo	69	—
Odpadlo	7	—
Stanje koncem l. 1910	3	—
Stanje koncem l. 1910	73	—

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
na Dobravi pri Kropi,
reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.		K
Posojila	5.160	—
Tekoči račun z zvezo	49.051	25
Inventar premični	196	67
Vrednost tiskovin	178	20
Delež pri „Zadružni zvezi“	600	—
Gotovina 31. decemb. 1910	4.175	96
Skupaj	59.362	08

Pasiva.		K
Deleži	78	—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	59.183	63
Predplačane obresti posojil	20	14
Rezervni zaklad z obr.	61	35
Čisti dobiček	18	96
Skupaj	59.362	08

Denarni promet . . . . . K		K
Število članov začetkom l. 1910	69.118	82
Prirastlo	31	—
Odpadlo	8	—
Stanje koncem l. 1910	—	—
Stanje koncem l. 1910	39	—

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Dragi,
reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.		K
Posojila	173.829	28
Inventar premični	412	19
Zaostale obresti posojil	895	77
Delež pri Zadružni zvezi	1.000	—
Gotovina 31. decembra 1910	3.645	26
Skupaj	179.782	50

Pasiva.		K
Deleži	262	—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	169.897	16
Tekoči račun z zvezo	5.061	—
Rezervni zaklad	3.611	01
Čisti dobiček	951	33
Skupaj	179.782	50

Denarni promet . . . . . K		K
Stanje članov začetkom l. 1910	34.238	48
Prirastlo	114	—
Odpadlo	22	—
Stanje koncem l. 1910	5	—
Stanje koncem l. 1910	131	—

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v Hinjah,
reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.		K
Posojila	26.667	67
Tekoči račun z zvezo	51.128	—
Inventar premični	239	60
Zaostale obresti posojil	142	76
Vrednost tiskovin	47	60
Vrednost kolekov	6	85
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000	—
Gotovina 31. dec. 1910	700	12
Skupaj	79.932	60

Pasiva.		K
Deleži	122	—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	79.378	48
Predplačane obresti posojil	13	76
Rezervni zaklad	184	13
Čisti dobiček	234	23
Skupaj	79.932	60

Denarni promet . . . . . K		K
Stanje članov začetkom l. 1910	106.159	92
Prirastlo	42	—
Odpadlo	19	—
Stanje koncem l. 1910	61	—

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
pri Sv. Jakobu ob Savi,
reg. zadr. z neomejeno zavezo.
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.		K
Posojila	91.139	—
Tekoči račun z zvezo	57.934	—
Inventar premični	98	26
Inventar nepremični	400	—
Zaostale obresti posojil	593	99
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000	—
Delež pri „Ljudski posoj.“	4	—
Tekoči račun s člani	14.235	15
Prehodnji zneski	4.483	—
Gotovina 31. decem. 1910	137	02
Skupaj	170.024	42

Pasiva.		K
Deleži	408	—
Hranilne vloge s kapitalizovanimi obrestmi	165.120	79
Predplačane obresti posojil	3	75
Rezervni zaklad	3.670	51
Čisti dobiček	789	37
Skupaj	170.024	42

Denarni promet . . . . . K		K
Stanje članov začetkom l. 1910	212.751	14
Prirastlo	198	—
Odpadlo	8	—
Stanje koncem l. 1910	2	—
Stanje koncem l. 1910	204	—

Bilanca

**Hranilnice in posojilnice
na Črnučah,**

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.		K
Posojila	33 300	—
Tekoči račun z zvezo	59 897	—
Inventar premični	268	61
Zaostale obresti od posojil	53	60
Vrednost tiskovin	113	12
Delež pri „Zadružni zvezi“	200	—
Gotovina 31. decembra 1910	44	65
Skupaj	93.876	98
Pasiva.		K
Deleži	76	—
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	93.152	37
Predplač. obr. posojil	226	02
Čisti dobiček	422	59
Skupaj	93.876	98
Denarni promet	K 272	140
Stanje članov začetkom l. 1910	—	—
Prirastlo	39	—
Odpadlo	—	—
Stanje koncem l. 1910	39	—

Bilanca

**Posojilnice in hranilnice
v Črnem vrhu nad Idrijo,**

reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.		K
Posojila	221.983	55
Inventar premični	441	95
nepremični	26.095	73
Zaostale obresti posojil	3.529	08
Zaostala najemnina	171	98
Delnica pri Unionu	500	—
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000	—
Delež pri Kmet. društvu	4	—
Terjatev na gozdih	1.526	75
Terjatev na drvih	33	60
Naložen denar	4.000	—
Gotovina 31. decem. 1910	4.580	98
Skupaj	263.867	55
Pasiva.		K
Deleži	470	—
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	234.208	50
Tekoči račun z zvezo	17.640	—
Predplačane obresti posojil	428	11
Predplačana najemnina	79	92
Rezervni zaklad	10.375	81
Čisti dobiček	665	21
Skupaj	263.867	55
Denarni promet	K 302	339
Stanje članov začetkom l. 1910	230	—
Prirastlo	13	—
Odpadlo	8	—
Stanje koncem l. 1910	235	—

Bilanca

**Hranilnice in posojilnice
na Gori nad Idrijo,**

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva		K
Posojila	59.934	—
Inventar premični	117	66
Zaostale obresti posojil	796	44
Vrednost tiskovin	65	80
Vrednost kolekov	3	21
Delež pri Zadružni zvezi	1.000	—
Gotovina 31. decem. 1910	1.812	31
Skupaj	63.729	42
Pasiva.		K
Deleži	158	—
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	60.653	19
Tekoči račun z zvezo	1.814	—
Predplačane obresti posojil	84	03
Rezervni zaklad z obrestmi	807	95
Čisti dobiček	212	25
Skupaj	63.729	42
Denarni promet	K 141.539	59
Stanje članov začetkom l. 1910	77	—
Prirastlo	5	—
Odpadlo	3	—
Stanje koncem l. 1910	79	—

Bilanca

**Hranilnice in posojilnice
v Hrenovcih,**

reg. zadr. z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva		K
Posojila	237.040	11
Inventar premični	765	79
Zaostale obresti posojil	3.298	12
Delež pri Zadruž. zvezi	1.000	—
Delež pri Ljudski posojiln.	4	—
Stalna vloga	2.000	—
Naložen denar (rez. zaklad)	6.639	55
Terjatev na blagu	68	30
Gotovina 31. decem. 1910	974	91
Skupaj	251.790	78
Pasiva.		K
Deleži	2.015	—
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	145.147	72
Tekoči račun z zvezo	95.773	—
Predplačane obr. posojil	258	54
Rezervni zaklad z obr.	6.639	55
Čisti dobiček	1.956	97
Skupaj	251.790	78
Denarni promet	K 296.176	67
Stanje članov začetkom l. 1910	391	—
Prirastlo	21	—
Odpadlo	9	—
Stanje koncem l. 1910	403	—

Bilanca

**Hsanilnice in posojilnice
v Dobrunjah,**

registrovane zadruge s neograničenim
jamčenjem,
s koncem meseca decembra 1910

Aktiva.		K
Zajmovi	69.040	—
Inventar pomični	80	—
Zaostale kamate zajmova	1.071	12
Dio kod „Zadružne sveze“	1.000	—
Gotovina koncem god. 1910	2.355	44
Skupa	73.546	56
Pasiva.		K
Djelovi	260	—
Uloži na štednju s kapi- talizovanim kamatama	30.338	17
Tekući račun s svezom	42.879	27
Predpl. kamate zajmova	69	12
Skupa	73.546	56
Novčani promet	K 101.352	28
Stanje članov začetkom g. 1910	109	—
Pristupilo	23	—
Izstopilo	2	—
Stanje koncem g. 1910	130	—

Bilanca

**Hranilnice in posojilnice
v Komendi,**

reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.		K
Posojila	102.329	21
Tekoči račun z zvezo	251.013	—
Inventar premični	220	47
Zaostale obresti posojil	576	17
Vrednost tiskovin	40	—
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000	—
Naložen rez. zaklad z obr.	2.503	80
Delež pri kitarski zadruzi v Domžalah	100	—
Naložen denar	2.000	—
Gotovina koncem leta 1910	709	48
Skupaj	360.492	13
Pasiva.		K
Deleži	368	—
Hranilne vloge s kapitali- zovanimi obrestmi	355.727	79
Predplačane obresti posojil	625	04
Rezervni zaklad z obr.	2.503	80
Čisti dobiček	1.267	50
Skupaj	360.492	13
Denarni promet	K 602.449	48
Stanje članov začetkom l. 1910	168	—
Prirastlo	16	—
Odpadlo	—	—
Stanje koncem l. 1910	184	—

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v **Hotedršici**,
reg. zadr. z neomej. zavezo.
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	10.694—
Tekoči račun z Zvezo	16.933—
Inventar premični	213·84
Zaostale obresti posojil	46·71
Vrednost tiskovin	79·30
Delež pri „Zadružni zvezi“	600—
Gotovina 31. decembra 1910	1.529·26
Skupaj	30.096·11
Pasiva.	K
Deleži	98—
Hranilne vloge s kapitali-zovanimi obrestmi	29.807·98
Predplačane obresti posojil	82·76
Rezervni zaklad	30·33
Čisti dobiček	77·04
Skupaj	30.096·11
Denarni promet . . . . . K	72.858·66
Stanje članov začetkom l. 1910	37
Prirastlo	12
Odpadlo	—
Stanje koncem l. 1910	49

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v **Št. Jurju pri Kranju**,
registr. zadruga z neom. zavezo
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	287.000·92
Tekoči račun z zvezo	113.362—
Inventar premični I.	293·38
Inventar nepremični	18.144·61
Zaostale obresti posojil	2.477·05
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000—
Delež pri Ljudski posojiln.	4—
Stalna vloga pri Z. Z.	3000—
Inventar premični II	235·14
Začasna posojila	1.239·70
Gotovina 31. dec. 1910	9.782·90
Skupaj	436.539·70
Pasiva.	K
Deleži	862—
Hranilne vloge s kap. obr.	427.848·60
Predplač. obresti posojil	793·97
Rezervni zaklad	5.872·41
Čisti dobiček	1.162·72
Skupaj	436.539·70
Denarni promet . . . . . K	571.814·08
Stanje članov začetkom l. 1910	393
Prirastlo	54
Odpadlo	16
Stanje koncem l. 1910	431

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v **Izlahah**,
reg. zadr. z neomej. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	209.860—
Tekoči račun z zvezo	195.672—
Inventar premični	215·32
Zaostale obresti posojil	4.844·91
Delež pri „Zadružni zvezi“	1.000—
Delež pri „Ljudski posojil.“	4—
Zguba	197·35
Gotovina 31. dec. 1910	14.359·84
Skupaj	426.153·42
Pasiva.	K
Deleži	496—
Hranilne vloge s kapitali-zovanimi obrestmi	421.291·39
Predplačane obresti posojil	565·38
Rezervni zaklad	3.800·65
Skupaj	426.153·42
Denarni promet . . . . . K	621.822·68
Stanje članov začetkom l. 1910	224
Prirastlo	30
Odpadlo	6
Stanje koncem l. 1910	248

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v **Št. Janžu**,
reg. zadr. z neomej. poroštvom,
z dnem 31. decembra 1909.

Aktiva.	K
Posojila	53.291·95
Tekoči račun z zvezo	6.287—
Inventar premični	179·39
Zaostale obresti posojil	370·61
Delež pri Zadružni zvezi	1.000—
Delež pri Ljudski posojiln.	4—
Zaloga žvepla	52—
Gotovina 31. decemb. 1910	2.272·56
Skupaj	63.457·51
Pasiva.	K
Deleži	348—
Hranilne vloge s kapitali-zovanimi obrestmi	60.256·79
Predplačane obresti posojil	307·42
Rezervni zaklad	2.117·76
Čisti dobiček	427·54
Skupaj	63.457·51
Denarni promet . . . . . K	130.745—
Stanje članov začetkom l. 1909	162
Prirastlo	19
Odpadlo	7
Stanje koncem l. 1909	174

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v **Kropi**,
registr. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	27.323·97
Tekoči račun z zvezo	44.568·70
Inventar premični	216—
Zaostale obresti posojil	3·99
Vrednost tiskovin	52—
Delež pri Zadružni zvezi	1.000—
Tekoči račun s člani	5.652·06
Gotovina 31. dec. 1910	2.274·97
Skupaj	81.091·69
Pasiva.	K
Deleži	2.100—
Hranilne vloge s kapitali-zovanimi obrestmi	78.144·91
Predplačane obresti posojil	54·49
Dolžne obresti deležev	168·33
Rezervni zaklad z obr.	312·72
Čisti dobiček	311·24
Skupaj	81.091·69
Denarni promet . . . . . K	170.639·05
Stanje članov začetkom l. 1910	35
Pristopilo	3
Izstopilo	1
Stanje koncem l. 1910	37

Bilanca
Hranilnice in posojilnice
v **Lukovici**,
registr. zadruga z neom. zavezo,
z dnem 31. decembra 1910.

Aktiva.	K
Posojila	156.829—
Inventar premični	369·05
Zaostale obresti posojil	3.453·13
Vrednost tiskovin	11·24
Vrednost kolekov	40—
Delež pri Zadružni zvezi	1.000—
Gotovina 31. decem. 1910	736·51
Skupaj	162.338·93
Pasiva.	K
Deleži	760—
Hranilne vloge s kapitali-zovanimi obrestmi	151.675—
Tekoči račun z zvezo	6.475—
Predplačane obresti posojil	93·84
Rezervni zaklad	2.532·62
Čisti dobiček	802·47
Skupaj	162.338·93
Denarni promet . . . . . K	232.825·87
Stanje članov začetkom l. 1910	165
Pristopilo	25
Izstopilo	—
Stanje koncem l. 1909	190